

Dr Agata Beata Domachowska
Katedra Bałkanistyki, Wydział Filologiczny
Uniwersytet Mikołaja Kopernika
ul. Fosa Staromiejska 3, 87-100 Toruń
e-mail: a.domachowska@umk.pl

AUTOREFERAT

1. Imię i Nazwisko

Agata Beata Domachowska

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

W **2009 roku** ukończyłam z wynikiem bardzo dobrym studia stacjonarne pierwszego stopnia na kierunku **politologia** na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Tytuł zawodowy licencjata otrzymałam na podstawie pracy dyplomowej (*Zjednoczenie Niemiec i jego wpływ na stosunki polsko-niemieckie*) napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Wojciecha Polaka i obronionej w tym samym roku na ocenę bardzo dobrą.

W **2008 roku** rozpoczęłam w trybie stacjonarnym studia na kierunku filologia bałkańska, na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Po trzech latach, w **2011 roku**, ukończyłam studia z wynikiem bardzo dobrym i uzyskałam drugi tytuł zawodowy licencjata. Moim opiekunem naukowym był dr Adam Kola. Temat pracy: *Analiza wizerunku Slobodana Miloševicia*.

W tym samym roku (**2011**) ukończyłam z wynikiem bardzo dobrym studia stacjonarne drugiego stopnia na kierunku **politologia** na Wydziale Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Tytuł zawodowy magistra uzyskałam na podstawie pracy, napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Wojciecha Polaka

i obronionej na ocenę bardzo dobrą. Praca dotyczyła Kosowa jako źródła konfliktu pomiędzy Serbami a Albańczykami.

W **2013 roku** ukończyłam z wynikiem bardzo dobrym studia stacjonarne drugiego stopnia na kierunku **filologia bałkańska** na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Tytuł zawodowy magistra uzyskałam na podstawie pracy magisterskiej na temat *Sytuacji społeczno-politycznej Serbów w niepodległej Czarnogórze*, którą obroniłam na ocenę bardzo dobrą. Moim promotorem ponownie był dr Adam Kola.

Dwa lata później, w czerwcu **2015 roku**, po ukończeniu studiów doktoranckich, uzyskałam **stopień doktora nauk społecznych w zakresie nauk o polityce** na Wydziale Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Rozprawa doktorska pt. *Działania polityczne Albańczyków na Bałkanach na przełomie XX/XXI wieku* przygotowałam pod kierunkiem prof. dr. hab. Wojciecha Polaka. Recenzentami pracy doktorskiej byli: prof. dr hab. Jacek Wojnicki oraz dr hab. Piotr Grochmaliski, prof. UMK. Rozprawa ta została wyróżniona uchwałą Rady Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych.

Uzupełnieniem mojego wykształcenia uniwersyteckiego jest ukończenie „Akademii Młodych Dyplomatów” (2010–2011) na specjalizacji polityka zagraniczna. Oferowany przez Europejską Akademię Dyplomacji (specjalizacja: polityka zagraniczna) roczny kurs obejmował m.in. liczne zajęcia praktyczne i warsztaty.

Inne dyplomy, certyfikaty związane z działalnością naukową:

- (1) Ukończenie kursu „Akademicki język angielski – podnoszenie kompetencji w zakresie prowadzenia dydaktyki w języku obcym”,
- (2) Dyplom ukończenia kursu „Język serbski dla obcokrajowców”, wydany przez Uniwersytet w Belgradzie,
- (3) Dyplom ukończenia kursu z zakresu języka chorwackiego w ramach szkoły letniej (Zagrebačka slavistička škola),
- (4) Dyplom ukończenia kursu z zakresu języka chorwackiego w ramach szkoły letniej w Zadarze (Međunarodna ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture „Zoranićeva arkadija”),
- (5) Pigmalion Language School Certificate in Advanced English (CAE),
- (6) Dyplom ukończenia wakacyjnego intensywnego kursu języka angielskiego, wydany przez Europejską Akademię Dyplomacji,

- (7) Dyplom ukończenia kursu „Local Training Course: Human Resources, Public Relations, Fund Raising, Information Technologies” z zakresu zarządzania projektem, budżetowania i elementów komunikacji interpersonalnej, AEGEE Toruń.

Odbyte staże i praktyki:

- (1) Staż w Parlamencie Europejskim,
- (2) Staż analityczny w Polskim Instytucie Spraw Międzynarodowych,
- (3) Praktyki w Ambasadzie RP w Tiranie (Albania),
- (4) Praktyki w Departamencie Zarządzania Funduszami i Projektami Unijnymi w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/artystycznych

- (1) od **1 marca 2016 roku** jestem zatrudniona na stanowisku adiunkta w Katedrze Bałkanistyki na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Kierownikiem katedry jest dr hab. Anna Cychnerska.
- (2) od **1 kwietnia 2019 roku** pracuję na stanowisku starszego analityka w Zespole Bałkańskim w Instytucie Europy Środkowej.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 r. poz. 1789):

a) tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego

Monografia naukowa *Proces budowania narodu czarnogórskiego w latach 1991–2018. Geneza i uwarunkowania*

b) (autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy),

Agata Domachowska, *Proces budowania narodu czarnogórskiego w latach 1991–2018. Geneza i uwarunkowania*, 2019, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń, ISBN 978-83-8180-024-2.

Recenzenci wydawniczy:

dr hab. Piotr Grochmalski, Akademia Sztuki Wojennej,
dr hab. Przemysław Żukiewicz, Uniwersytet Wrocławski.

c) omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Moim podstawowym osiągnięciem naukowo-badawczym jest monografia *Proces budowania narodu czarnogórskiego w latach 1991–2018. Geneza i uwarunkowania*.

Podjęta w pracy problematyka dotyczy skomplikowanego procesu budowania narodu czarnogórskiego w nowej rzeczywistości postjugosłowiańskiej. Początkową cezurę badania wyznacza rok 1991. Wskazuje on bowiem początek znaczących zmian zachodzących wówczas na Bałkanach, związanych przede wszystkim z rozpadem Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii (SFRJ). Ciąg trudnych i często tragicznych w skutkach wydarzeń nie tylko doprowadził do powstania na Półwyspie Bałkańskim czterech niezależnych państw, Słowenii, Chorwacji, Bośni i Hercegowiny oraz Macedonii, ale też wymusił na Czarnogórze i Czarnogórcach odnalezienie się w nowej rzeczywistości geopolitycznej. Cezurą końcową jest natomiast 2018 rok, który okazał się niezwykle ważny pod względem symbolicznym dla Czarnogórców oraz kształtowania ich tożsamości narodowej. W tym roku przypadła rocznica stulecia od podjęcia przez Zgromadzenie w Podgoricy (*Podgorička skupština* czy też *Velika narodna skupština srpskog naroda u Crnoj Gori* – listopad 1918 r.) decyzji o połączeniu Czarnogóry z Serbią, co przez Czarnogórców określane jest mianem bezprawnej aneksji. W wyniku tych wydarzeń państwo czarnogórskie, stając się częścią nowo powstałego Królestwa Serbów, Chorwatów i Słoweńców (*Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca*), zniknęło z map świata.

Nadrzędnym celem badawczym była próba odpowiedzi na zasadnicze pytanie: w jaki sposób w wielonarodowym państwie, jakim jest Czarnogóra, kształtowany jest proces budowania narodu czarnogórskiego? Badanie dotyczyło przede wszystkim sposobu konstruowania oraz rekonstruowania tożsamości narodowej Czarnogórców (jako elementu kluczowego w procesie narodotwórczym) na płaszczyźnie politycznej, prawnej, społecznej oraz kulturowej. W większości prac dotyczących tejże problematyki zwracano uwagę na poszczególne elementy procesu, nie ujmując tej kwestii jako całości, co znamienne, skupiano się najczęściej na działaniach podejmowanych odgórnie przez rządzących (*top-down approach*). W mojej pracy przyjąłem założenie, że należy wykroczyć poza takie ujęcie problematyki i przeprowadzić analizę również działań oddolnych (*bottom-up approach*). Przedmiotem badań nie były zatem działania podejmowane jedynie przez instytucje państwowe, partie polityczne czy szeroko rozumiane elity (polityczne, społeczne, gospodarcze itd.), ale także przez organizacje pozarządowe czy obywateli. Co istotne, zostały

zbadane zarówno polityczne, społeczne, jak i kulturowe elementy procesu budowania narodu. Dzięki dokonaniu swoistej dekonstrukcji pojęcia „budowania narodu” (*nation-building*)¹ możliwe okazało się szczegółowe przeanalizowanie poszczególnych jego elementów.

Tak sformułowany problem badawczy prowadził do postawienia kolejnych pytań szczegółowych:

1. Jakie podmioty kształtują proces budowania narodu i jednocześnie czarnogórską tożsamość?
2. Jakie czynniki (zewnętrzne i wewnętrzne) wpłynęły na rozwój tożsamości czarnogórskiej?
3. Jakie działania (odgórne czy oddolne) zapoczątkowały proces budowania narodu czarnogórskiego?
4. Jakie są różnice i podobieństwa w procesie budowania narodu przed ogłoszeniem przez Czarnogórę niepodległości oraz po jej ogłoszeniu?

Analiza przypadku Czarnogórców jako narodu, przeprowadzona w monografii miała zatem również na celu kompleksowe ujęcie obrazu sytuacji prawnej, politycznej, społecznej i kulturowej w Czarnogórze z perspektywy narodu czarnogórskiego. Przyjęta przeze mnie definicja procesu budowy narodu zakłada, że jej celem jest kształtowanie tożsamości narodowej, w tym jej określonych czynników: języka, religii, kultury, terytorium czy historii. Praca ma charakter analityczny a nie faktograficzny, stąd uwaga została zwrócona na przebieg procesu w kontekście zmian politycznych w Czarnogórze oraz działań podejmowanych przez poszczególne podmioty.

W odpowiedzi na główny problem badawczy postawiona została następująca hipoteza: budowanie narodu czarnogórskiego jest procesem realizowanym przez różne podmioty, przy wykorzystaniu zarówno działań odgórnych, jak i oddolnych w obszarze politycznym, prawnym, społecznym i kulturowym. Oczywiście, owe działania posiadają również swoje ograniczenia, wynikające przede wszystkim z faktu, iż społeczeństwo czarnogórskie nie jest jednorodne pod względem narodowościowym. Co istotne, żaden z narodów nie stanowi większości.

Tak sformułowana hipoteza koresponduje z przyjętym przeze mnie w pracy podejściem konstruktywistycznym. Podejście to umożliwia komplementarne przedstawienie

---

¹ W języku polskim angielskojęzyczny termin *nation building* tłumaczony jest najczęściej jako „budowanie narodu”, „budowa narodu” lub „proces narodotwórczy” (*nation building process*), podobnie jak *state building* – czyli budowanie/odbudowywanie państwa lub po prostu – proces państwowotwórczy. W książce te dwa polskie terminy stosowane są zamiennie.

kwestii budowania narodu, w szczególności na przykładzie państwa wieloetnicznego. Niezbędne okazało się być również wykorzystanie podejścia etniczno-politycznego, którego podstawowym założeniem jest twierdzenie, że naród to zbiorowość zarówno kulturowa, jak i polityczna, dążąca do posiadania własnej politycznej podmiotowości. Każde z tych podejść odpowiada wyzwaniu zbadania zarówno odgórnym, jak i tych oddolnych działań, przyczyniających się do kształtowania procesu narodotwórczego.

Rozwiązanie sformułowanego przeze mnie problemu badawczego było możliwe dzięki wykorzystaniu odpowiednich metod. Praca ta ma charakter przede wszystkim politologiczny, ale złożoność poruszanej w niej tematyki wymagała uzupełnienia treści o zagadnienia z innych dyscyplin, takich jak historia, kulturoznawstwo, językoznawstwo czy socjologia. Z tego właśnie względu konieczne było wykorzystanie metod mieszanych – jakościowych oraz ilościowych. Kierując się głównym problemem sformułowanym w pracy, uznałam za zasadne zastosowanie takich metod badawczych jak: analiza studium przypadku (*case study*), analiza dyskursu (*discourse analysis*), analiza treści (*content analysis*), a także do opisu i opracowania danych statystycznych zostały natomiast wykorzystane niektóre elementy statystyki opisowej, które umożliwiły podsumowanie zebranych danych oraz wyciągnięcie podstawowych wniosków. Jak wiadomo, użycie metody studium przypadku jest wskazane, gdy problem badawczy wymaga szerokiego i głębokiego opisu zjawiska społecznego. Metoda ta pełni głównie funkcję eksplanacyjną, a nie tylko deskryptywną czy eksploracyjną. Do analizy materiałów prasowych, wypowiedzi, przemówień czy dokumentów wykorzystywałam analizę dyskursu oraz analizę treści. W literaturze przedmiotu metody te były już stosowane w badaniach sposobu, w jaki wspólnoty narodowe są konstruowane przy wykorzystaniu dyskursu i narracji. Analiza dyskursu okazała się szczególnie pomocna także przy opisie symbolicznych praktyk procesu narodotwórczego oraz działań podejmowanych przez różne podmioty (np. elity, rząd, partie polityczne, organizacje pozarządowe, obywateli), mających na celu nadawanie sensu poszczególnym wizjom narodu, a następnie promowanie ich w przestrzeni publicznej. Dodatkowo zastosowałam metodę śledzenia procesu (*process tracing*), niezbędnej do przyczynowego wnioskowania i wyjaśniania, oraz z koncepcji „meta narracji” (*master narrative*), ponieważ stanowi ona użyteczną kategorię analityczną, służącą do zbadania, w jaki sposób jest konstruowana historia danego narodu.

Problem badawczy, jak również przedmiot badań, wymagał skorzystania z szerokiej i zróżnicowanej bazy źródłowej, a także odwołania się do literatury przedmiotu. Wykorzystane zostały zatem akty prawne (w tym uregulowania prawne zawarte w Dzienniku

Ustaw Czarnogóry – *Službeni list*), monografie, artykuły naukowe, materiały archiwalne, a także artykuły prasowe. Uzupełnieniem materiałów źródłowych są wyniki badań i raporty poszczególnych organizacji oraz ośrodków naukowo-badawczych, takich jak: Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE), International Crisis Group (ICG), Centar za monitoring i istraživanje (CEMI) oraz Centar za slobodne izbore i demokratiju (CeSID). Niezbędne materiały zostały zebrane w czasie wyjazdów badawczych oraz kwerend zarówno w Czarnogórze, jak i Serbii w latach 2014–2018. Niezwykle cenne okazały się zbiory Biblioteki Narodowej Czarnogóry (Nacionalna biblioteka Crne Gore „Đurđe Crnojević”), Archiwum Państwowego Czarnogóry (Državni arhiv Crne Gore), Biblioteki Narodowej Serbii (Narodna biblioteka Srbije), Archiwum Jugosławii (Arhiv Jugoslavije) oraz Archiwum Serbii (Arhiv Srbije). W poszukiwaniu materiałów dotyczących podstawy teoretycznej oraz metodologicznej pracy przydatne były zbiory Biblioteki Uniwersytetu Humboldtów w Berlinie (HU-Universitätsbibliothek – Jacob und Wilhelm Grimm Zentrum), Wolnego Uniwersytetu w Berlinie (Freie Universität Berlin), Uniwersytetu Jerzego Waszyngtona w Waszyngtonie (George Washington University), a także zbiory Biblioteki Kongresu (Library of Congress). Wszystkie materiały źródłowe poddane zostały rzetelnej analizie i krytyce naukowej. Wkładem w rozwój badań nad procesem budowania narodu jest wykorzystanie dostępnej literatury przede wszystkim w języku czarnogórskim, ale także serbskim, angielskim oraz polskim. Istotnym źródłem wiedzy była dla mnie prasa czarnogórska, do tej pory bardzo marginalnie wykorzystywana w polskich pracach naukowych z zakresu politologii.

Monografia składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów oraz zakończenia. Ze względu na istotę analizowanych procesów przyjąłam chronologiczno-problemową konstrukcję pracy. Pierwszy rozdział ma charakter teoretyczny i został poświęcony przedstawieniu oraz wyjaśnieniu takich pojęć jak naród, tożsamość narodowa i proces budowania narodu (*nation building process*). Podałam i omówiłam w nim różne definicje kategorii „narodu”, a także podejścia dotyczące genezy narodu. Dokonałam również rozróżnienia pomiędzy tożsamością jednostki a tożsamością zbiorową. Kluczowa z punktu widzenia problematyki badań jest część dotycząca wyjaśnienia terminu „budowanie narodu”, w której zwróciłam uwagę na istniejące różnice i podobieństwa w definiowaniu tego pojęcia oraz pojęcia „budowania państwa” (*nation building* oraz *state building*). Przedstawiam w nim i analizuję istniejące w nauce typologie procesu narodotwórczego. Zwracam przy tym szczególną

uwagę na jego elementy charakterystyczne oraz na podmioty i czynniki kształtujące ów proces.

W rozdziale drugim zanalizowałam strukturę społeczeństwa czarnogórskiego, podkreślając jego wielokulturowość i wielonarodowość. W celu dokładnego zbadania sformułowanego problemu badawczego przedstawiam w nim główne narody, które poza samymi Czarnogórcami żyją w Czarnogórze, czyli Serbów, Boszniaków, Muzułmanów, Albańczyków oraz Chorwatów. Charakteryzuję je ze względu na ich liczebność, główne obszary państwa, które zamieszkują, a także podaję podstawowe informacje na temat najważniejszych organizacji społecznych, działających na rzecz rozwoju kultury poszczególnych narodów oraz partii politycznych dbających o ich interesy.

Rozdział trzeci dotyczy historii politycznej Czarnogóry, ze szczególnym uwzględnieniem analizy kształtowania się idei politycznych dotyczących kwestii państwa czarnogórskiego oraz Czarnogórców. Pozostaje to w ścisłym związku z przyjętą w pracy metodą studium przypadku, za pomocą której analizuję się dany przypadek zawsze w określonym kontekście, w jakim ów przypadek jest osadzony. Jak wiadomo, proces historyczny jest kluczowy dla zrozumienia rozwoju każdej tożsamości narodowej. Bez zrozumienia historii nie jest możliwe przeprowadzenie dokładnej analizy procesu kształtowania danego narodu. Ponadto, mając na uwadze fakt, że na polskim rynku wydawniczym nie ukazała się dotąd żadna monografia na ten właśnie temat, uznałam za niezbędne szczegółowe przybliżenie tej problematyki w oparciu o historiografię czarnogórską. Celem tego rozdziału jest również wyjaśnienie, jak dokładnie Czarnogórcy postrzegają historię swojego narodu oraz państwa. Jest to kluczowe dla zrozumienia obecnej sytuacji w Czarnogórze, a w szczególności sposobu wykorzystywania historii, jej interpretacji i kształtowania pamięci o przeszłych wydarzeniach, które są istotne dla procesu formowania czarnogórskiej tożsamości narodowej. Bez znajomości historii nie jesteśmy w stanie dokładnie zrozumieć wszystkich mechanizmów jej (re)interpretacji, które współcześnie wykorzystują różnorakie podmioty.

Rozdział czwarty stanowi analizę procesu budowania narodu czarnogórskiego w latach 1991–2006, czyli przed ogłoszeniem przez Czarnogórę niepodległości. Badaniem objęłam działania podejmowane przez podmioty, starające się kształtować czarnogórską tożsamość narodową, zarówno w obszarze politycznym, społecznym, jak i kulturowym. Szczególną uwagę zwróciłam na działania zmierzające do odnowy Czarnogórskiej Cerkwi

Prawosławnej, ustanowieniu języka czarnogórskiego jako urzędowego, a także doprowadzeniu do odnowy państwowości Czarnogóry.

W rozdziale piątym zanalizowałam działalność poszczególnych podmiotów i ich rolę w procesie budowania narodu, w okresie po ogłoszeniu przez Czarnogórę niepodległości aż do 2018 r., który jest symboliczny z punktu widzenia historii Czarnogórców oraz ich tożsamości. W tej części monografii porównałam podobieństwa i różnice w działalności podmiotów w okresie przed i po ponownym ogłoszeniu niepodległości państwa. Analizie poddano również przestrzeń symboliczną, kształtowaną przez poszczególne podmioty w celu wzmocnienia czarnogórskiej tożsamości narodowej. Immanentną częścią tego rozdziału jest analiza wyników przeprowadzonych w Czarnogórze badań opinii publicznej, dotyczących kluczowych kwestii w procesie budowania narodu. Pracę kończy podsumowanie, w którym przedstawiłam wszystkie wnioski wynikające z przeprowadzonych badań.

Zastosowane w badaniu podejście konstruktywistyczne potwierdziło swoją przydatność do badań nad procesem budowania narodów. Postawiona hipoteza została zweryfikowana pozytywnie. Po przeprowadzeniu dokładnej analizy w monografii wykazano, że budowanie narodu czarnogórskiego w latach 1991–2018 było procesem realizowanym przez różne podmioty, przy wykorzystaniu zarówno działań odgórnych, jak i oddolnych w obszarze politycznym, prawnym, społecznym oraz kulturowym. Co więcej, dostrzeżono różnice w sposobach kształtowania owego procesu przed odnowieniem przez Czarnogórców niepodległości (1991–2006) i po jej odnowieniu (2006–2018). W pracy wskazano również na zmianę postawy ugrupowania rządzącego w Czarnogórze (nieustannie od początku lat 90. XX wieku) wobec kluczowych kwestii dla narodu czarnogórskiego, m.in. niepodległości państwa, relacji z Serbią, języka czarnogórskiego i edukacji w tymże języku, Czarnogórskiej Cerkwii Prawosławnej. Oryginalnym wkładem pracy jest przede wszystkim analiza działań podejmowanych przez diasporę czarnogórską – podmiotu jak dotychczas niebadanego w kontekście procesu budowania narodu, a – co potwierdzają wysunięte wnioski – odgrywającego istotną rolę. Monografia ta poszerza zatem obszar badań z zakresu nauk o polityce, wzbogacając literaturę przedmiotu o dogłębną analizę przypadku czarnogórskiego, który do tej pory nie był przedmiotem tak wieloaspektowego opisu.

W oparciu o wyniki badań nad procesem budowania narodu czarnogórskiego można zainicjować prace o charakterze porównawczym, które mogą dotyczyć nie tylko narodów Półwyspu Bałkańskiego, ale również Europy Wschodniej czy Azji Centralnej.

Warto również dodać, że jeszcze przed publikacją książki konkluzje płynące z prowadzonych przeze mnie badań prezentowałam na konferencjach zarówno w Polsce, jak i za granicą: *New First World War Memories – ‘Tectonics of Memory’ in Europe* (2016), *Pamiętając komunizm w postkomunistycznej Europie – pamięć historii i historia pamięci* (2017), *History as an Instrument of Contemporary International Conflicts” International Conference* (2018), *Conference of Young Scholars: Nationalizing and democratizing states: Challenges and approaches* (2018).

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych (artystycznych).

5.1. Obszary badawcze

Mój dorobek habilitacyjny stanowią przede wszystkim prace dotyczące następujących obszarów badawczych:

- I. dyskursy tożsamościowe na Bałkanach,
- II. partnerstwa strategiczne,
- III. przemiany społeczno-polityczne na Bałkanach,
- IV. współczesne migracje na Bałkanach.

I. Dyskursy tożsamościowe na Bałkanach

Ważna część prowadzonych przeze mnie badań dotyczy problematyki dyskursów tożsamościowych na Bałkanach. Jest ona również tematycznie powiązana z moim głównym osiągnięciem naukowym. Mam możliwość prowadzenia badań w tym zakresie będąc członkiem Pracowni Badań nad Pamięcią Zbiorową w Postkomunistycznej Europie w Katedrze Bałkanistyki, na Wydziale Filologicznym UMK (*Laboratory for the Study of Collective Memory in Post-communist Europe – POSTCOMER*). W ramach tego obszaru zrealizowałam trzy indywidualne projekty badawcze:

- (1) *Od powstania do upadku – Niezależne Państwo Czarnogórskie (1941–1945) w świetle niemieckich archiwaliów* (kierownik) – grant JM Rektora UMK na pobyt badawczy przy Polskiej Misji Historycznej w Würzburgu w 2018 roku.
- (2) *Rola oraz miejsce języka w dyskursie tożsamościowym w Czarnogórze* (kierownik) – grant finansowany przez Fundusz naukowobadawczy im. Theodora Koernerera.
- (3) *Analiza dyskursu tożsamościowego w Czarnogórze na przełomie XX/XXI w.* (kierownik) – grant dla młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich na Wydziale Filologicznym UMK (nr 2674–FI).

W pracach obejmujących tę właśnie problematykę uwzględniłam refleksję teoretyczną dotyczącą kategorii politologicznych, tj. tożsamości narodowej, pamięci zbiorowej, a także konceptualizacji, które stanowiły punkt wyjścia do analizy poszczególnych studiów przypadku (czarnogórskiego, serbskiego, chorwackiego, albańskiego i macedońskiego). Zagadnienia te rozwijałam w następujących publikacjach:

- (1) (2019). The memory of the end of the creation of the Kingdom SHS and the process of shaping the national identity of Montenegrins, *East Central Europe*. (w druku).
- (2) (2018). Gavrilo Princip dzisiaj – narracja o zamachowcu z Sarajewa w obecnej kulturze Serbii. *Litteraria Copernicana*, 3(27), s. 91–101.
- (3) (2016). Bankowiec czy polityk? Analiza wizerunku Slobodan Miloševića przed objęciem funkcji prezydenta Serbii. *Historia i Polityka*, 24, s. 55–65.
- (4) (2015). Powojenne rozliczenie zbrodni ustaszy popełnionych w czasie II wojny światowej. W: *Wina i kara. Społeczeństwa wobec rozliczeń zbrodni popełnionych przez reżimy totalitarne w latach 1939–1956. Studia i materiały*. P. Pleskot (red.). Warszawa: Instytut Pamięci Narodowej, s. 202–230.

Wyniki badań z zakresu dyskursów tożsamościowych na Bałkanach prezentowałam również na różnych konferencjach międzynarodowych i zagranicznych oraz tych krajowych:

- (1) „History as an Instrument of Contemporary International Conflicts” International Conference, Kraków, 25–27.10.2018. **Tytuł referatu:** „*Symbolic conflict of Memory? The Creation of the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes in Serbian and Montenegrin Historical Narrative*.”
- (2) Conference of Young Scholars, Nationalizing and democratizing states: Challenges and approaches, Vilnius, Lithuania, 8.10.2018. **Tytuł referatu:** *The Proclamation of the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes a Montenegrin fight for independence.*
- (3) I Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Świat islamu w perspektywie badań arabistycznych i politologicznych”, UMK, Toruń, 22–23.03.2018. **Tytuł referatu:** *Rola islamu w debacie nad tożsamością narodową Albańczyków.*
- (4) Public and Applied History on the Battlefield of Europe. Dealing with Painful Pasts in the 20th Century, Jean-Monnet-Network for Applied European Contemporary History, Friedrich Schiller Universität, Jena, Niemcy, 7–9.11.2017. **Tytuł referatu:** *Draza Mihailovic and Public History in Serbia — Traitor or Hero?*
- (5) „Pamiętając komunizm w postkomunistycznej Europie – pamięć historii i historia pamięci”, Pracownia Badań nad Pamięcią Zbiorową w Postkomunistycznej Europie

Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, 29–31.03.2017. **Tytuł referatu:** *Memory and identity: Milovan Đilas in contemporary Montenegrin narrative.*

- (6) New First World War Memories – ‘Tectonics of Memory’ in Europe, University of Lund, Lund, Szwecja, 12–13.12.2016. **Tytuł referatu:** *The role of the First World War in the creation of the Montenegrin national identity.*

II. Partnerstwa strategiczne

Badania nad tematem kolejnego obszaru badawczego są efektem realizacji projektu badawczego o tytule *Model idealny partnerstwa strategicznego pomiędzy państwem a organizacją międzynarodową*, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki w ramach grantu Sonata (nr umowy UMO-2013/11/D/HS5/01260) i kierowanego przez dr Lucynę Czechowską (Wydział Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu). Do zadań członków zespołu badawczego, które prowadzono w latach 2014–2018, należały: badania teoretyczne dotyczące kategorii partnerstwa strategicznego, szczególnie partnerstwa strategicznego pomiędzy państwem a organizacją międzynarodową, badania typu *case studies* dotyczące poszczególnych partnerstw strategicznych pomiędzy określoną organizacją międzynarodową a państwem (UE a USA, UE a Brazylią, UE a Gruzją, NATO a Rosją, NATO a Japonią, NATO a Ukrainą, ASEAN a Chinami, ASEAN a Australią, ASEAN a Nową Zelandią, CAN a Chinami, CAN a Meksykiem oraz CAN a Argentyną). Przeprowadzone badania komparatystyczne miały na celu stworzenie teoretycznego modelu idealnego partnerstwa strategicznego pomiędzy państwem a organizacją międzynarodową oraz popularyzację wyników badań. Rezultatem podjętych w ramach projektu badań są dwie książki – angielsko- i polskojęzyczna, przy czym pozycja napisana w języku angielskim jest wersją pierwotną:

- (1) Czechowska, L., Tyushka, A., **Domachowska, A.**, Gawron-Tabor, K., Piechowiak-Lamparska, J. (red.). (2019). *States, International Organizations and Strategic Partnerships*. Cheltenham & Northampton: Edward Elgar Publishing. ISBN: 978-1-78897-227-7.
- (2) Czechowska, L., Tyushka, A., **Domachowska, A.**, Gawron-Tabor, K., Piechowiak-Lamparska, J. (red.). (2019). *Państwa, organizacje międzynarodowe i partnerstwa strategiczne*. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. ISBN-978-83-231-4105-1.

Jestem autorką oraz współautorką następujących rozdziałów:

- (3) Tyushka, L. Czechowska, **A. Domachowska**, K. Gawron-Tabor, J. Piechowiak-Lamparska. *States, international organizations and strategic partnerships: theorizing an 'ideal model'*.
- (4) L. Czechowska, **A. Domachowska**, K. Gawron-Tabor, J. Piechowiak-Lamparska, A. Tyushka. *Model specification and operationalization: the basic correlates of strategic partnerships*.
- (5) **A. Domachowska**. *The long and winding road to strategic partnership: the NATO–Japan relations*.
- (6) **A. Domachowska**. *Doomed to cooperate? The ASEAN–China partnership*.

Wyniki przeprowadzonych w ramach projektu badań zaprezentowałam podczas konferencji naukowej *III Ogólnopolski Kongres Politologii „Odsłony polityki”*, Kraków (22–24.09.2015), na której wygłosiłam referat pt. *ASEAN i jego partnerzy strategiczni*. Ponadto zagadnienia będące przedmiotem badań rozwijałam także w następujących publikacjach:

- (1) **A. Domachowska**, K. Gawron-Tabor, J. Piechowiak-Lamparska, (2018). Institutionalization of Strategic Partnerships: Comparative Analysis of Established European Union Partnerships with the United States, Japan and Canada. *Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne*, 60, s. 200–222.
- (2) (2017). Analiza strategicznej narracji ASEANu. *Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne*, 54, s. 23–37.
- (3) (2016). Dyplomacja kulturalna ASEANu, *Kultura i Edukacja*, 3(113), s. 47–63.

Należy dodać, że w ramach realizowanego projektu *Model idealny partnerstwa strategicznego pomiędzy państwem a organizacją międzynarodową* przeprowadziłam badania (*visiting researcher*) na Elliot School of International Affairs, George Washington University, Stany Zjednoczone (czerwiec/lipiec 2016).

III. Badania nad przemianami społeczno-politycznymi na Bałkanach

Rozpoczęcie studiów na kierunku filologia bałkańska, odbyte studia semestralne na Uniwersytecie w Belgradzie, kursy językowe w Chorwacji oraz wyjazdy badawcze na Bałkany jeszcze w okresie studiów zaowocowały skryształowaniem się moich zainteresowań badawczych, co następnie przejawiało się zarówno w moich pracach magisterskich (z politologii oraz filologii bałkańskiej) oraz w pracy doktorskiej. Zainteresowania te dotyczą problematyki przemian społeczno-politycznych państw

bałkańskich, w szczególności Albanii, Serbii, Kosowa, Czarnogóry oraz Macedonii. Jest to temat, który nieustannie dostarcza materiałów oraz inspiracji do dalszych badań. Podstawowym rezultatem prowadzonych przeze mnie badań w tym obszarze jest monografia zatytułowana: *Od reminiscencji do realizacji wielkiej idei? Działalność polityczna Albańczyków na Bałkanach na przełomie XX i XXI wieku* (Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2017, ss. 564), będąca porzerzoną wersją rozprawy doktorskiej. Kontynuację badań z zakresu wspomnianej tematyki umożliwił mi przyznany na Wydziale Filologicznym UMK w Toruniu grant dla młodych naukowców (nr grantu: 1118–Fl). Do tego obszaru badawczego przypisać należy również następujące prace mojego autorstwa:

- (1) (2019). Przywództwo polityczne w ramach „stabilizacji” a stan demokracji: przykład Serbii. *Przegląd Europejski*. (w druku).
- (2) (2018). Długa droga ku demokracji? Albania wobec wyzwań transformacji. W: *Pomiędzy demokracją a autorytaryzmem. Doświadczenia polityczno-ustrojowe państw współczesnych*. J. Wojnicki, J. Zaleśny (red.). Warszawa: Oficyna Wydawnicza ASPRA, s. 223–240.
- (3) (2017). The Political System of Kosovo. W: *Political System of the Former Yugoslavia. Bosnia and Herzegovina, Croatia, Kosovo, Macedonia, Montenegro, Serbia and Slovenia*. T. Bichta (red.). Berlin: Peter Lang, s. 149–180.
- (4) (2016). Wstęp do analizy relacji serbsko-albańskich (2001–2016). W: *Republika Serbii. Aspekty polityki wewnętrznej i międzynarodowej*. A. Jagiełło-Szostak (red.). Wrocław: Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, s. 245–264.
- (5) (2016). O kroku od przepaści? Rządy koalicji VMRO-DPMNE i BDI a pogłębianie się podziałów etnicznych w Macedonii. W: *Konflikty etniczne w Europie oraz w jej bezpośrednim otoczeniu po 1989 roku: uwarunkowania, stan obecny, wyzwania dla polityki bezpieczeństwa*. R. Zenderowski, K. Cebul, B. Koziański (red.). Warszawa: „CeDeWu”, s. 175–190.

Warto podkreślić, że wyniki moich badań w tym obszarze zostały również opublikowane jako ekspertyzy analityczne, przygotowane dla Fundacji im. Kazimierza Pułaskiego:

- (1) (2018). Macedonia i Grecja po podpisaniu historycznej umowy. *Pulaski Policy Paper*, 20.09.2018, dostęp online: <https://pulaski.pl/pulaski-policy-paper-macedonia-i-grecja-po-podpisaniu-historycznej-umowy/>.

- (2) (2018). Rok 2018 — rokiem zakończenia macedońsko greckiego sporu o nazwę?. *Pulaski Policy Paper*, 5.02.2018, dostęp online: <https://pulaski.pl/analiza-2018-rokiem-zakonczenia-macedonsko-greckiego-sporu-onazwe/>.
- (3) (2017). Macedonia z nowym rządem — koniec kryzysu. *Pulaski Policy Paper*, 20.07.2017, dostęp online: <https://pulaski.pl/macedonia-nowym-rzadem-konieckryzysu/>.
- (4) (2017). Serbia przed wyborami prezydenckimi. *Pulaski Policy Paper*, 30.03.2017, dostęp online: <https://pulaski.pl/serbia-wyborami-prezydenckimi/>
- (5) (2016). Czarnogóra – kolejny członek NATO?. *Pulaski Policy Paper*, 1.03.2016, dostęp online: <https://pulaski.pl/czarnogora-kolejny-czlonknato/>.

Poszczególne aspekty powiązane tematycznie z przemianami społeczno-politycznymi na Bałkanach przedstawiałam na konferencjach w kraju i za granicą:

- (1) International Conference „Communist parties on the road to full power (after World War II)”, IPN, Warszawa, 6–8.12.2018. **Tytuł referatu:** *The Communist Party of Albania and its opponents 1941–1946*.
- (2) IV Ogólnopolski Kongres Politologii: Państwo w czasach zmiany, Lublin, 18–20.09.2018. **Tytuł referatu:** *Aleksander Vučić jako typ przywódcy (de)stabilizującego państwo. Analiza przypadku*.
- (3) Regimes and Societies in Conflict: Eastern Europe and Russia since 1956, Institute for Russian and Eurasian Studies, Uppsala University and the British Association for Slavonic and East European Studies, 13–14.09.2018. **Tytuł referatu:** *From friend to foe? Analysis of Montenegro-Russia relations since 2006*.

Moje zainteresowania powyższą problematyką znalazły także odzwierciedlenie w postaci autorskich zajęć dydaktycznych (konwersatorium *Socio-political and cultural changes in post-Yugoslavia states*), prowadzonych na Wydziale Filologicznym UMK w Toruniu w latach 2017–2019.

IV. Współczesne migracje na Bałkanach

Kolejna część prowadzonych przeze mnie badań dotyczy problematyki migracji i diaspor bałkańskich. Dzięki stypendium Fundacji Kościuszkowskiej (2014/2015) przeprowadziłam wstępną kwerendę w zasobach nie tylko Uniwersytetu w Pittsburghu, ale także w wybranych organizacjach diaspory albańskiej w Stanach Zjednoczonych. Badania te kontynuowałam angażując się w prace międzynarodowej grupy badawczej „East European

Migration during the Cold War” (2015) kierowanej przez dr hab. Annę Mazurkiewicz, prof. UG. Realizowane zadania badawcze stanowiły część szerszego projektu realizowanego przez Instytut Pamięci Narodowej (IPN): „Polska emigracja polityczna 1939–1990”. Pracę całego zespołu koordynował dr hab. Sławomir Łukasiewicz, prof. KUL. Rezultatem moich badań było przygotowanie wielostronicowej (ss. 40) analizy migracji albańskiej w okresie zimnowojennym, stanowiącej rozdział książki pt. *East Central European Migrations During the Cold War. A Handbook*, pod red. Anny Mazurkiewicz, De Gruyter: Oldenbourg 2019.

Zainteresowanie się problematyką migracji bałkańskich przyczyniło się do nawiązania kontaktów z naukowcami specjalizującymi się w emigracji politycznej z państw Europy Środkowo-Wschodniej oraz Południowo-Wschodniej. Dzięki temu, listopadzie 2015 roku, miałam możliwość uczestniczyć w panelu dyskusyjnym na konwencji *Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES)* w Filadelfii: *East European Political Activities in Exile after World War II*, na którym wygłosiłam referat *Looking for a Safe Haven? Croatian Migration to Argentina after World War II*. Pokłosiem moich badań z zakresu powojennej emigracji chorwackiej jest również artykuł *Powojenne rozliczenie zbrodni ustaszy popełnionych w czasie II wojny światowej* opublikowany w książce *Wina i kara. Społeczeństwa wobec rozliczeń zbrodni popełnionych przez reżimy totalitarne w latach 1939–1956. Studia i materiały*, pod red. Patryka Pleskota, IPN, Warszawa 2015, (s. 202–230). Temat migracji bałkańskich podjęłam także w czasie III Zjazdu Polskiego Towarzystwa Kulturoznawczego: *Migracje, Transfery, Epistemologie*, Poznań (21–23.09.2017). Podczas panelu „Emigracyjne kultury intelektualistów”, który zorganizowałam z dr. Adamem Kołą, wygłosiłam referat *Razem czy osobno? Obraz emigracji intelektualistów albańskich w Stanach Zjednoczonych po II wojnie światowej*.

Dzięki grantowi dla młodych naukowców przyznanemu przez Wydział Filologiczny UMK (nr 2802–FI) zrealizowałam projekt badawczy „*Niesłyszalne głosy*”? *Wstęp do badań nad emigracją serbską i czarnogórską w latach 1915–1991*. Rezultatem tych badań jest m.in. artykuł *Kształtowanie relacji państwo – diaspora: przykład czarnogórski*, *Środkowoeuropejskie Studia Polityczne*, 1, s. 41–58.

W 2015 roku, w momencie kryzysu migracyjnego, podjęłam się również badań nad obecną migracją przebiegającą przez tzw. szlak bałkański. Przygotowana dla Fundacji im. Kazimierza Pułaskiego ekspertyza *Balkany wobec kryzysu migracyjnego (Pułaski Policy Paper*, 26.11.2015, dostęp online: <http://pulaski.pl/analiza-balkany-wobec->

kryzysu migracyjnego/) skutkowałą kilkukrotnym zaproszeniem mnie na konferencje naukowe z zakresu tejże problematyki:

(1) Konferencja naukowa „Kryzys imigracyjny na Bałkanach. Uwarunkowania etnopolityczne – stan obecny – wyzwania dla polityki bezpieczeństwa”, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Warszawa, 10.05.2016. **Tytuł referatu:** *Kryzys migracyjny na Bałkanach i jego recepcja w państwach regionu: Albania.*

(2) Konferencja naukowa „Muslim minorities and the refugee crisis in Europe. Narratives and policy responses”, Warszawa, Szkoła Główna Handlowa, 8–9.11.2018. **Tytuł referatu:** *The Refugee Crisis and the Western Balkan Route – the case of Macedonia.*

Wynikiem prowadzonych przeze mnie badań w tymże obszarze są również następujące publikacje:

(1) (2019). Albania wobec kryzysu migracyjnego. W: *Europa Środkowo-Wschodnia wobec kryzysu migracyjnego*. R. Zenderowski, K. Cebul, B., Koziński (red.). Warszawa. (w druku).

(2) (2019). The attitude of Poland and Polish society toward the 1999 Kosovo refugees, *Slovanský přehled/Slavonic Review*, 1, s. 49-63.

5.2. Wygłoszenie referatów na międzynarodowych i krajowych konferencjach oraz seminariach tematycznych

Systematycznie wyniki swoich badań upowszechniam zarówno w języku polskim, jak i angielskim, na międzynarodowych konferencjach w kraju i za granicą, zarówno w języku polskim, jak i angielskim. Tematyka moich wystąpień jest zbieżna z podanymi wyżej obszarami badawczymi. Aktywnie uczestniczyłam w 48 międzynarodowych konferencjach, w tym w 16 krajowych i 32 zagranicznych, m.in. w Stanach Zjednoczonych (Pittsburghu, Filadelfii, Michigan), Wielkiej Brytanii (Londynie, Glasgow), Niemczech (Jenie, Marburgu), Szwecji (Lund, Uppsali), Litwie (Wilnie), Belgii (Brukseli). W 12 międzynarodowych konferencjach w Polsce i 3 poza jej granicami wzięłam udział po uzyskaniu stopnia doktora. Szczegółowy wykaz aktywności konferencyjnej zamieściłam w dołączonym wykazie (zał. 5). Ponadto w czasie III Zjazdu Polskiego Towarzystwa Kulturoznawczego: Migracje, Transfery, Epistemologie, wraz z dr. Adamem Kolą byłam współorganizatorką panelu — *Emigracyjne kultury intelektualistów*, na którym przedstawiłam referat *Razem czy osobno? Obraz emigracji intelektualistów albańskich w Stanach Zjednoczonych po II wojnie światowej*.

5.3. Współpraca z instytucjami naukowymi, pobyty badawcze, staże, projekty badawcze

Prowadzone przeze mnie badania, a także publikowanie ich wyników, możliwe były dzięki stałej współpracy z uczelniami oraz innymi jednostkami badawczymi spoza Polski. W celu zgromadzenia materiałów na potrzeby poszczególnych monografii oraz artykułów naukowych niejednokrotnie odbywałam staże badawcze. Oprócz zagranicznych wyjazdów, powiązanych z udziałem w konferencjach w różnych państwach, po uzyskaniu stopnia doktora prowadziłam kwerendy w ramach pobytów naukowo-badawczych w Stanach Zjednoczonych (George Washington University, Elliott School of International Affairs, Institute for Global and International Studies, 2016), w Czarnogórze (Univerzitet Crne Gore, Nacionalna biblioteka Crne Gore „Đurđe Crnojević”, Državni arhiv w Kotorze, 2016 oraz Državni arhiv Crne Gore, Crnogorska Akademija nauka i umjetnosti, 2017), a także w Serbii (Arhiv Jugoslavije, Narodna biblioteka Srbije, Srpska Akademija nauka i umetnosti, 2017). Wyjazdy naukowe zarówno do Czarnogóry, jak i do Serbii, były możliwe dzięki uzyskanym grantom naukowo-badawczym dla młodych pracowników na UMK. Natomiast otrzymanie grantu naukowo-badawczego im. Theodora Koernerera (2017) umożliwiło mi na wyjazd na Uniwersytet Humboldtów w Berlinie (*Philosophische Fakultät, Institut für Geschichtswissenschaften, Südosteuropäische Geschichte*). W czasie tego pobytu miałam szansę podjąć współpracę z profesorem Hannesem Granditsem, specjalistą od Europy Południowo-Wschodniej. W kolejnym roku (2018), dzięki przyznanemu mi grantowi JM Rektora UMK, odbyłam również staż badawczy przy Polskiej Misji Historycznej w Würzburgu. Warto podkreślić, że w czasie pobytu badawczego na Uniwersytecie w Pittsburgu (University of Pittsburgh, Center for Russian & East European Studies), w ramach stypendium Fundacji Kościuszkowskiej (2014/2015), nawiązałam współpracę z profesorem Robertem M. Haydenem oraz dr. Andrew Konitzerem. Zaowocowało to nadaniem mi m.in. statusu *visiting scholar* do 2017 roku z możliwością przedłużenia na kolejne lata.

W mojej pracy niejednokrotnie aplikowałam o różnego rodzaju granty. Po obronie doktoratu zrealizowałam łącznie 8 grantów – w 6 z nich byłam kierownikiem, natomiast w dwóch wykonawcą.

Były to następujące projekty badawcze:

I. Projekty indywidualne:

- (1) (2018) *Od przyjaźni do wrogości? Analiza czarnogórsko-rosyjskich relacji po 2006 roku* – grant dla młodych naukowców, Wydział Filologiczny UMK, nr grantu: 1118–Fl.

- (1) (2017) *Od powstania do upadku — Niezależne Państwo Czarnogórskie (1941–1945) w świetle niemieckich archiwaliów* — grant JM Rektora UMK na pobyt badawczy przy Polskiej Misji Historycznej w Würzburgu w 2018 roku.
- (2) (2017) *Rola oraz miejsce języka w dyskursie tożsamościowym w Czarnogórze* – grant finansowany przez Fundusz naukowo-badawczy im. Theodora Koernerera.
- (3) (2017) „Niestyszalne głosy”? *Wstęp do badań nad emigracją serbską i czarnogórską w latach 1915–1991* — grant dla młodych naukowców, Wydział Filologiczny UMK, nr grantu: 2802-Fl.
- (4) (2016) *Analiza dyskursu tożsamościowego w Czarnogórze na przełomie XX/XXI w.* — grant dla młodych naukowców, Wydział Filologiczny UMK, nr grantu: 2674-Fl.
- (5) (2015) ASEEES Davis Travel Grant — przyznanie środków na aktywny udział w corocznej, ogólnoswiatowej konwencji ASEEES w Filadelfii (19–22.11.2015).

Przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora:

- (6) (2014/2015) *Albanian political activities in the Balkans at the turn of 20th and 21st centuries and their method of political participation* – stypendium Fundacji Kościuszkowskiej (2014/2015) realizowany na Uniwersytecie w Pittsburghu (*Center for Russian and East European Studies*);
- (7) (2014) *Działalność polityczna Albańczyków w Serbii oraz w Kosowie* (kierownik) – grant dla młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich na Wydziale Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, nr grantu: 1872-PSM.

II. projekty zespołowe:

- (1) (2014–2018) *Strategic Partnership between a State and an International Organization: An Ideal Model (Model idealny partnerstwa strategicznego pomiędzy państwem a organizacją międzynarodową)* – grant NCN, SONATA 6, nr grantu: 2013/11/D/HS5/01260; charakter udziału: wykonawca, Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Kierownik: dr Lucyna Czechowska; strona internetowa grupy: <http://www.spg.umk.pl/>.
- (2) *East European Migration during the Cold War* – projekt ten, kierowany przez dr hab. Annę Mazurkiewicz, prof. UG, stanowił część szerszego projektu realizowanego przez Instytut Pamięci Narodowej (IPN): „Polska emigracja polityczna

1939–1990”, którego koordynatorem był dr hab. Sławomir Łukasiewicz, prof. KUL;
charakter udziału: wykonawca.

5.4. Dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski (Popularyzacja badań naukowych)

W ramach działalności dydaktycznej (od marca 2016 roku) prowadziłam szereg zajęć o zróżnicowanym charakterze:

- (1) Zmiany polityczne na Bałkanach w XIX i w pierwszej połowie XX wieku (konwersatorium),
- (2) Zmiany polityczne na Bałkanach w drugiej połowie XX wieku (konwersatorium),
- (3) Sytuacja polityczno-gospodarcza na Bałkanach (konwersatorium),
- (4) Bałkańska myśl społeczno-polityczna (konwersatorium),
- (5) Historia Bałkanów (wykład),
- (6) Kultura państw bałkańskich (wykład),
- (7) Historia literatury serbskiej (wykład i ćwiczenia),
- (8) Historia literatury albańskiej (wykład i ćwiczenia),
- (9) Etnologia Bałkanów (konwersatorium),
- (10) Praktyczna nauka języka chorwackiego (ćwiczenia i konwersatorium),
- (11) Seminarium dyplomowe.

Zgodnie z programem studiów doktoranckich na Wydziale Politologii i Studiów Międzynarodowych (2011–2015) powierzono mi prowadzenie następujących zajęć dydaktycznych:

- (12) Media lokalne (ćwiczenia),
- (13) Teoria organizacji i zarządzania (ćwiczenia),
- (14) Prawo autorskie i prawa pokrewne (ćwiczenia),
- (15) Seminarium dyplomowe.

Ponadto dla studentów, którzy wybrali studia semestralne na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu w ramach programu Erasmus+, kolejny już rok prowadzę konserwatorium w języku angielskim:

- (16) *Socio-political and cultural changes in post-Yugoslavia states.*

Od 2017 roku, pod moim kierownictwem pięcioro studentów filologii bałkańskiej napisało i obroniło swoje prace licencjackie. W bieżącym roku akademickim na prowadzone przeze mnie seminarium dyplomowe uczęszcza jedna studentka. Warto podkreślić, że oprócz

sprawowania opieki promotorskiej nad studentami, byłam także recenzentką łącznie 16 prac na obu stopniach studiów o specjalności filologia bałkańska. W 2018 roku przeprowadziłam również egzamin doktorski z języka chorwackiego na Wydziale Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W celu podniesienia swoich kompetencji dydaktycznych i doskonalenia warsztatu badawczego uczestniczyłam w kursie „Akademicki język angielski” w ramach programu POWER (2018 r.).

Swoją wiedzę i doświadczenie zawodowe wykorzystuję nie tylko podczas zajęć dydaktycznych, ale także w realizacji aktywności o charakterze organizacyjnym. Od początku zatrudnienia w Katedrze Bałkanistyki powierzono mi różne funkcje organizacyjne i administracyjne. Od października 2016 roku jestem przedstawicielem Katedry Bałkanistyki w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Podczas prac komisji uczestniczyłam w opracowaniu licznych dokumentów regulujących funkcjonowanie systemu jakości kształcenia na Wydział Filologicznym UMK. Brałam również udział w przygotowaniu działań promujących Katedrę Bałkanistyki oraz Wydział Filologiczny. Sprawowałam także funkcję opiekuna I roku zarówno studiów I stopnia, jak i II stopnia na kierunku filologia bałkańska (2017). Ponadto jestem współautorką koncepcji i programu studiów nowo powołanego kierunku *East and Central European Studies*, przygotowanego w całości w języku angielskim.

Zainicjowałam również zawarcie dwóch umów o współpracy w ramach programu „ERASMUS+ mobilność z krajami partnerskimi” pomiędzy Wydziałem Filologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu a 1) Uniwersytetem Czarnogóry (*Univerzitet Crne Gore*) i 2) Uniwersytetem Europy Południowo-Wschodniej w Tetowie – *South East European University in Tetovo*. Program ten obejmuje mobilność zarówno pracowników naukowych, jak i studentów.

Warto dodać, że jestem także zakwalifikowana jako ekspert Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego ds. oceny projektów badawczych dla Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA).

Ważnym dopełnieniem aktywności naukowej jest działalność popularyzatorska, związana z interesującymi mnie zagadnieniami badawczymi. Na przestrzeni lat wielokrotnie angażowałam się w popularyzację badań naukowych poprzez ogłaszanie drukiem kolejnych publikacji, uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, rozwój współpracy naukowej z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi

oraz prowadzenie działalności dydaktycznych. Znaczną część wyników moich badań udostępniam również za pośrednictwem społecznościowego portalu akademickiego Academia.edu, Researchgate oraz repozytorium UMK w Toruniu. Ponadto uczestniczę w towarzystwach naukowych: Polskiej Komisji Bałkanistyki Historycznej i Kulturoznawczej afiliowanej przy AIESEE, Association for the Study of Nationalities, Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES), które potwierdzają moją obecność w krajowym i międzynarodowym środowisku naukowym. Moja aktywność popularyzatorska obejmuje także wywiady radiowe (m.in. dla „Radia TOKfm”, „Radia Sfera”, „Radia Campus” i „Radia PiN”) oraz artykuły publikowane na łamach „Dziennika Gazety Prawnej”. Inną formą upowszechnienia badań jest przygotowywanie ekspertyz oraz analiz. Od 2013 roku do 2019 roku współpracowałam w charakterze eksperta z Fundacją im. Kazimierza Pułaskiego.

Mając na uwadze popularyzowanie wiedzy, prowadziłam zajęcia skierowane do dzieci i młodzieży szkolnej m.in. w ramach „Uniwersytetu Dziecięcego” (2016/2017), realizowanego przez Fundację Amicus Universitatis Nicolai Copernici, a także wykłady dla osób starszych — np. w Klubie Inteligencji Katolickiej w Toruniu (listopad 2017). Dnia 23 marca 2019 r. uczestniczyłam w Międzynarodowym Dniu „Iliady” organizowanym przez Wydział Filologiczny UMK, podczas którego odczytałam fragmenty dzieła Homera w języku chorwackim. Pełną listę osiągnięć popularyzatorskich przedstawiam w wykazie dorobku.

Wartym dodania jest to, że działalność na płaszczyźnie popularyzatorskiej była dla mnie niezwykle ważna już w trakcie studiów. Jako studentka regularnie publikowałam teksty o tematyce politycznej na portalach internetowych „Twojaeuropa.pl” oraz na „Portalu Spraw Zagranicznych”. Ponadto w latach 2012–2015 byłam członkiem redakcji czasopisma „UNIwers”.

Domadrowska Agata